

**MELD
PUNT**

**Grensoverschrijdend
Gedrag RKK**

Jaarverslag 2019

**R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag
1 januari 2019 tot en met 31 december 2019**

1. Woord vooraf

Sinds 1 mei 2015 kunnen meldingen van grensoverschrijdend gedrag in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland worden gedaan bij het R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag.

Dit verslag van het R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag betreft de periode van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019.

Het R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag omvat:

1. de Raad van Toezicht;
2. de Meldpuntfunctionaris, tevens secretaris van de Klachtencommissie;
3. de Klachtencommissie.

De Meldpuntfunctionaris en de leden van de Klachtencommissie worden op voordracht van de Raad van Toezicht door de Nederlandse Bisschoppenconferentie en het bestuur van de KNR voor een periode van vijf jaar benoemd.

2.1 De Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van het Meldpunt bestond in 2019 uit:

- de heer mr. P.A.G. Cammaert, voormalig burgemeester van diverse gemeenten;
- de heer mr. drs. Th.E.M. Wijte, voormalig burgemeester van diverse gemeenten en voormalig rechter-plaatsvervanger bij de rechtbank Rotterdam, locatie Dordrecht;
- de heer drs. S.W.J.G. Schelberg, burgemeester van de Overijsselse gemeente Hengelo.

De Raad van Toezicht heeft tot taak om namens de Nederlandse Bisschoppenconferentie en het bestuur van de KNR toezicht uit te oefenen op het functioneren van het R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag. De Raad van Toezicht doet jaarlijks schriftelijk verslag aan de Bisschoppenconferentie en het bestuur van de KNR van de werkzaamheden van het Meldpunt in het voorafgaande jaar.

De Raad van Toezicht heeft in 2019 één keer vergaderd, op 11 februari 2019.

2.2. De Meldpuntfunctionaris

Mevrouw mr. Liesbeth Sanders was in 2019 de Meldpuntfunctionaris van het R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag. Zij wordt per 1 januari 2020 opgevolgd door mevrouw mr. Monique Braspenning.

2.3 De Klachtencommissie

De Klachtencommissie bestond in 2019 uit:

- de heer mr. N.J.M. van Etten als voorzitter van de Klachtencommissie. De heer Van Etten was tot aan zijn pensionering werkzaam als senior raadsheer in het Gerechtshof 's-Hertogenbosch;

- de heer mr. dr. A.P.H. Meijers, universitair hoofddocent canoniek recht van de Faculteit Katholieke Theologie van de Universiteit van Tilburg als vice-voorzitter van de Klachtencommissie;
- mevrouw drs. L. Erftemeyer, pedagoge en onder meer werkzaam als bemiddelaar voor Perspectief Herstelbemiddeling, als lid van de Klachtencommissie in de kwaliteit van 'deskundige op het gebied van de gedragswetenschappen';
- mevrouw drs. N.A.M. van Beelen, psychologe, als lid van de Klachtencommissie in de kwaliteit van 'deskundige op het gebied van de gedragswetenschappen';
- de heer mr. P.R.M. van der Ven pr., emeritus ziekenhuispastor, als lid van de Klachtencommissie in de kwaliteit van 'pastoraal werkende';
- pastoor mr. drs. J.C.M. Steenvoorden pr. als lid van de Klachtencommissie in de kwaliteit van 'pastoraal werkende';
- pastoor mr. L.J.M. Janssens o.carm. als lid van de Klachtencommissie in de kwaliteit van 'pastoraal werkende'.

Ook dit jaar is er een plenaire bijeenkomst geweest met de leden van de Klachtencommissie waarin de stand van zaken is besproken. De meldpuntfunctionaris heeft een presentatie gegeven over preventie en de Gedragscode Pastoraat. Er hebben 2 reguliere zittingen van de Klachtencommissie plaatsgevonden.

3. Ontvangen meldingen

In de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019 zijn bij het R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag 34 meldingen binnengekomen. Die meldingen hebben deels betrekking op overtredingen van de Gedragscode Pastoraat, zodat ze binnen de bevoegdheidsgrens van het Meldpunt en de Klachtencommissie vallen. Voor het overige gaat het om meldingen die geen betrekking hebben op overtredingen van de Gedragscode pastoraat en buiten de bevoegdheidsgrens van het Meldpunt en de Klachtencommissie vallen.

Wat betreft de eerste categorie (meldingen die binnen de bevoegdheidsgrens van het Meldpunt en de Klachtencommissie vallen) gaat het om de volgende meldingen:

a) Meldingen die betrekking hebben op seksueel gerelateerd grensoverschrijdend gedrag in de zin van de Gedragscode Pastoraat:

1. Een vraag van een pater die in het verleden door zijn eigen zus is beschuldigd van seksueel misbruik. De zus was ten tijde van het beweerde misbruik reeds meerderjarig. De betreffende pater heeft zich tot het Meldpunt gewend met de vraag hem te helpen deze beschuldigingen uit de wereld te helpen.

De mogelijkheid van bemiddeling is besproken. De meldpuntfunctionaris heeft een mediator gevonden, maar het lukt niet meer om contact te krijgen met de betreffende pater. Het dossier is gesloten.

2. Een melding van seksueel misbruik van een meerderjarige door een priester (religieus). De meldster is allereerst gewezen op de mogelijkheid om aangifte te doen bij de politie en ter ondersteuning is een vertrouwenspersoon toegewezen. De meldster heeft contact gezocht met de politie, maar haar melding bij de politie heeft niet geleid tot een nader onderzoek of tot verdere stappen. Vervolgens heeft zij een formele klacht ingediend. De klacht is ontvankelijk verklaard en de Klachtencommissie heeft de klacht inhoudelijk beoordeeld. De Klachtencommissie heeft de kerkelijk gezagdrager geadviseerd de klacht gegrond te verklaren en nadere maatregelen te nemen ter voorkoming van het grensoverschrijdend gedrag.

3. Een melding van seksueel grensoverschrijdend gedrag van een priester jegens een meerderjarige tijdens de biecht. De meldpuntfunctionaris heeft het verantwoordelijke bisdom geïnformeerd over de melding. Het bisdom heeft maatregelen genomen jegens de desbetreffende priester. De meldster heeft kenbaar gemaakt dat zij geen formele klacht wenst in te dienen. Het dossier is gesloten.
4. Een melding van een vermoeden van misbruik van een buitenlandse minderjarige (die tijdelijk in Nederland verbleef) door een buitenlandse priester in het buitenland. De melding is doorgegeven aan de apostolisch nuntius in het desbetreffende land met verzoek de zaak op te pakken. De zaak is vervolgens bij de verantwoordelijke instantie in het desbetreffende land in behandeling genomen.
5. Een melding van de zedenpolitie naar aanleiding van een melding die zij enige tijd geleden heeft ontvangen in verband met een incident in een GGZ-instelling. Een pastoor werd aangetroffen op de kamer van een patiënt die geheel ontkleed was. Het Meldpunt heeft de verantwoordelijke bisschop ingelicht. Aan de politie is verzocht om de betreffende instelling contact met Meldpunt op te laten nemen.
6. Het Meldpunt heeft een kennisgeving ontvangen van een bisschop die meldt dat geklaagd is over een pastoor wegens seksueel grensoverschrijdend gedrag, in combinatie met psychisch grensoverschrijdend gedrag. Het bisdom heeft de klacht in behandeling genomen en zal het Meldpunt op de hoogte houden van de voortgang.

b) Meldingen die betrekking hebben op overig grensoverschrijdend gedrag in de zin van de Gedragscode Pastoraat:

7. Een melding, gericht tegen een jongerenwerker van een parochie. De meldster is een vrouw wier dochter inmiddels uit huis is geplaatst. Contact van de jongerenwerker met de jeugdinstantie zou er volgens de meldster toe hebben geleid dat de dochter uit huis is geplaatst. In het kader van de uithuisplaatsing heeft de meldpuntfunctionaris de meldster verwezen naar een gespecialiseerde advocaat. Wat betreft de klacht tegen de jongerenwerker heeft de vicaris van het betreffende bisdom de zaak opgepakt. Het dossier is gesloten.
8. Melding van een echtpaar, inhoudende dat beiden op grensoverschrijdende wijze zouden zijn behandeld door de pastoor van hun parochie. De verantwoordelijke vicaris is in gesprek gegaan met het echtpaar. Er hebben gesprekken plaatsgevonden met diverse betrokkenen en waar nodig zijn aanwijzingen gegeven. Het dossier is gesloten.
9. Melding van een meldster die vindt dat zij op grensoverschrijdende wijze is behandeld door de pastoor. Volgens meldster belemmert dit haar in haar geloofsbeleving. Meldster is in contact gebracht met een vertrouwenspersoon. De verantwoordelijke vicaris is ingelicht. Er hebben gesprekken plaatsgevonden met diverse betrokkenen en waar nodig zijn aanwijzingen gegeven. Het dossier is gesloten.
10. Melding van een journalist die zich in zijn (beroeps)eer aangetast voelt door de wijze waarop de pastoor in het parochieblad heeft gereageerd op de commotie die was ontstaan na publicaties (onder meer van de hand van melder) over seksueel misbruik binnen de parochie in het verleden. Melder heeft een formele klacht ingediend die ontvankelijk is verklaard en is behandeld door de Klachtencommissie. Tijdens de zitting van de Klachtencommissie is de klacht in der minne geschikt.
11. Een melding waarin geklaagd wordt over de bejegening door een pastoor en door de desbetreffende locatieraad. De melder is verwezen naar de verantwoordelijke vicaris. Er hebben gesprekken plaatsgevonden met diverse betrokkenen en waar nodig zijn aanwijzingen gegeven. Het dossier is gesloten.
12. Een melding van psychische mishandeling door een priester, meer dan 15 jaar geleden. De verantwoordelijke religieuze overste heeft aangeboden met meldster in gesprek te gaan. Meldster wil eerst in gesprek met een vertrouwenspersoon.

13. Een melding van een pastoraal werkende betreffende emotionele mishandeling en aantasting van zijn eer en goede naam door een collega. Er is een formele klacht ingediend. De klacht is ontvankelijk verklaard, waarna klager zijn klacht om hem moverende redenen heeft ingetrokken. Aangeklaagde heeft ingestemd met intrekking en de intrekking is vervolgens door de Klachtencommissie gehonoreerd. Het dossier is gesloten.
14. Melding van een vrijwilligster die door de pastoor van haar vrijwilligerstaak is ontheven, volgens meldster op onjuiste gronden. Er is door de meldpuntfunctionaris contact opgenomen met het betreffende bisdom. Vanuit het bisdom is haar een aanbod gedaan om tot een gesprek te komen. Meldster stond hier in eerste instantie voor open, maar heeft bij nader inzien afgezien van een gesprek. Ze wil de kwestie laten rusten.

Wat betreft de tweede categorie - **meldingen die niet binnen de bevoegdheidsgrens van het Meldpunt en de Klachtencommissie vallen** - gaat het om de volgende meldingen:

15. Een melding van seksueel misbruik van een meerderjarige door een priester. Na beëindiging van het seksueel misbruik is de priester uitgetreden. Omdat de betreffende priester is uitgetreden, mist de Klachtencommissie de bevoegdheid om de klacht in behandeling te nemen. De bisschop is met meldster in gesprek gegaan. Meldster heeft ondersteuning gekregen van een vertrouwenspersoon. Het dossier is in overleg met meldster gesloten.
16. Meldster heeft problemen met haar echtgenoot, die tevens lector is. De echtgenoot zou zijn gezin verwaarlozen. Verwezen is naar het desbetreffende bisdom. De vicaris-generaal van het bisdom heeft de zaak opgepakt.
17. Een melding betreffende een vermoeden van seksueel misbruik door een klasgenootje op school. De meldster is doorverwezen naar de huisarts, de vertrouwenspersoon van de school en politie.
18. Een melder wendt zich regelmatig tot het Meldpunt met klachten over pastoraal werkenden, die hij vervolgens binnen 24 uur ook weer intrekt. Zijn klachten betreffen met name bejegening en liturgische kwesties.
19. Een melder vraagt naar het standpunt van de R.K. Kerk over het homohuwelijk.
20. Een anonieme melding betreffende een niet nader genoemde pastoor. Volgens melder handelt de pastoor niet integer en werkt hij mee aan strafbare feiten. De melder heeft geen (contact)gegevens achtergelaten zodat de melding niet verder in behandeling kan worden genomen.
21. Een melding betreffende de bejegening van melder door de dirigent en de voorzitter van het koor waarvan melder lid was. Het gaat in het bijzonder om de verwijdering van melder uit het koor in 2015. Geen verdere actie van de zijde van het Meldpunt.
22. Een melding van incest door de ex-partner. De meldster is doorverwezen naar de politie, Veilig Thuis en een advocaat.
23. Een melding van seksuele intimidatie door een collega in een commerciële organisatie. De meldster is geadviseerd contact op te nemen met haar leidinggevende en de vertrouwenspersoon van de organisatie waar meldster werkt.
24. Een pastoor meldt dat een koordirigent avances heeft gemaakt naar een parochiaan. Er heeft een gesprek plaatsgevonden met de dirigent en deze is inmiddels teruggetreden. Aan de pastoor is meegedeeld dat de parochiaan desgewenst contact kan opnemen met het Meldpunt.
25. Een melding van een meerderjarige meldster ter zake van seksueel misbruik door een voorganger van een Evangelische gemeente. Meldster is gewezen op de mogelijkheid om aangifte te doen, is op het spoor van hulpverlening gezet en is doorverwezen naar het meldpunt voor Evangelische gemeenten.
26. Een vrijwilligster van een jongerengroep maakt zich zorgen om het welzijn van een meisje uit haar groep. De vrijwilligster mist steun vanuit de parochie. De vrijwilligster is

geadviseerd om contact op te nemen met de betreffende pastoor voor de door haar gewenste ondersteuning.

27. Melder vreest dat religieuzen hem van het leven willen beroven. Hij is doorverwezen naar de politie. Vervolgens heeft het Meldpunt niets meer van melder vernomen.

28. Een melding van agressieve en onbehoorlijke bejegening door diverse parochianen. De melder is voor het doen van aangifte wegens mishandeling doorverwezen naar de politie. Het Meldpunt heeft contact opgenomen met de betreffende pastoor. De pastoor zal zich inspannen dat de melder zich veilig voelt in de kerk. Dit is voldoende voor de melder.

29. Een vrijwilligster en haar familie voelen zich slachtoffer van pestgedrag door een andere vrijwilligster. De meldpuntfunctionaris heeft hierover contact gehad met de pastoor. Hij zal een gesprek met betrokkenen initiëren.

30. Kennisgeving door het bisdom van een melding van seksueel misbruik. Er blijkt sprake van opgave van valse persoonsgegevens van de melder. Vanuit het bisdom is gesproken met de beschuldigde en deze heeft reeds meerdere aangiftes wegens smaad ingediend bij de politie.

31. Een koster maakt melding van het feit dat enkele minderjarige misdienaars hebben geklaagd over vervelende opmerkingen door een meerderjarige acoliet. De minderjarige misdienaars vinden het onprettig als zij dienen met de betreffende acoliet. De misdienaars hebben hun bezwaren niet nader geconcretiseerd. De koster is geadviseerd met verantwoordelijke pastoor in gesprek te gaan over dit signaal.

32. Een melding over de lange duur van een procedure tot ongeldigverklaring van een huwelijk. Daar het geen zaak betreft die het Meldpunt in behandeling kan nemen, is de klacht doorgezonden naar het desbetreffende officieel.

33. Een melding over seksueel misbruik binnen een relatie. Er is geen relatie tot de Rooms-Katholieke Kerk. Meldster wilde graag in contact komen met lotgenoten. Zij is door de Meldpuntfunctionaris verwezen naar Slachtofferhulp Nederland, aangezien zij deze kwestie niet met haar huisarts en/of GGZ-behandelaars wilde bespreken en ze bij de politie geen gehoor vond.

34. De voicemail is ingesproken door een melder die zijn naam en telefoonnummer noemde met de mededeling dat het seksueel misbruik betrof. De meldpuntfunctionaris heeft tweemaal teruggebeld. Beide keren kwam direct de voicemail, welke is ingesproken. Er is nadien geen contact meer geweest met de melder.

In 2019 heeft een klaagster haar in 2015 ingediende en vervolgens ingetrokken klacht tegen diverse medewerkers van het betreffende bisdom heropend. Het gaat met name om schending van vertrouwelijkheid van haar correspondentie met het bisdom, onvrede over de gang van zaken en de gevoerde gesprekken. De voorzitter van de Klachtencommissie heeft de klacht niet-ontvankelijk verklaard omdat dat de Gedragscode Pastoraat niet op alle aangeklaagde personen van toepassing is en dat, nog afgezien van het feit dat uit de toegezonden stukken niet valt af te leiden dat door de aangeklaagde personen laakbaar is gehandeld, in ieder geval op basis van die stukken niet geconcludeerd kan worden dat de verweten gedragingen betrekking hebben op een van de situaties, zoals vermeld in art. 5.2. van de Gedragscode Pastoraat.

Tevens is een melding uit 2018 heropend. Aan de klaagster is mediation voorgesteld, waar zij aanvankelijk positief op reageerde. Tijdens het gesprek met bemiddelaar gaf de meldster echter aan niet verder te willen met de melding. Hierop is het dossier gesloten.

4. Tool voor de Gedragscode Pastoraat

Er is gewerkt aan een tool om de Gedragscode Pastoraat en de thematiek van (preventie van) grensoverschrijdend gedrag breed bespreekbaar te maken onder pastoraal werkenden en vrijwilligers. De Meldpuntfunctionaris van het R.K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag heeft deze presentaties gegeven tijdens diverse themabijeenkomsten in de verschillende bisdommen. De presentaties maken onder meer gebruik van ervaringen die het Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag RKK sinds de oprichting in 2015 heeft opgedaan. Op 20 maart 2019 werd de presentatie doorgenomen met vertegenwoordigers van de bisdommen en de KNR. Op 19 november 2019 is een zogenoemde instructiebijeenkomst georganiseerd voor de leden van de bisdomstaven, zodat zij in de toekomst zelf deze presentatie kunnen geven.

5. Vertrouwenspersonen en hulpverlening

In februari is er een bijeenkomst geweest met de vertrouwenspersonen om ervaringen uit te wisselen en actuele ontwikkelingen te bespreken.

In september 2019 heeft het Meldpunt samen met GIMD een training voor de vertrouwenspersonen georganiseerd. Tijdens deze training kwamen inzicht in positie, rol, taken en verantwoordelijkheden van de vertrouwenspersonen aan bod. Er is een trainingsacteur ingezet bij het oefenen van vaardigheden in het opvanggesprek.

In 2019 is 5 keer een vertrouwenspersoon ingeschakeld. Dit is door betrokkenen als ondersteunend ervaren.

De gevolgen van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag kunnen groot zijn en veel impact hebben. Het kan dan belangrijk zijn om hier deskundige hulp bij te vragen. De psychologen van Meldpunt helpen bij het vinden van deskundige psychologische hulpverlening. In 2019 is 9 keer een beroep gedaan op de psychologen van het Meldpunt.

6. Overleg meldpunten andere kerken

De kerkelijke Meldpunten¹ komen jaarlijks meerdere malen bijeen om ervaringen uit te wisselen en te bespreken of er op bepaalde punten kan worden samengewerkt. De kerkelijke meldpunten verwijzen desgewenst naar elkaar door en in voorkomende gevallen is er - geanonimiseerd - collegiaal overleg. Op vrijdag 24 mei 2019 vond in Amersfoort een uitwisselingsconferentie 'De kerk, een veilige plek' plaats, georganiseerd door de Raad van Kerken. Hieraan heeft het Meldpunt deelgenomen.

¹ Het kerkelijk meldpunt van de Protestantse kerken in Nederland e.a. (SMPR), het Meldpunt Misbruik van de Christelijke- de Vrijgemaakte- en de Nederlands Gereformeerde kerken en Hersteld Hervormde kerk en de SGL van de Evangelische Gemeenten en Pinkstergemeenten.

**MELD
PUNT**

**Grensoverschrijdend
Gedrag RKK**

7. Colofon

Dit jaarverslag is aangeboden aan de Nederlandse Bisschoppenconferentie en de KNR door de Raad van Toezicht van het R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag.

R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag
Goeman Borgesiuslaan 77
3515 ET UTRECHT
E contact@meldpuntgrensoverschrijdendgedragrkk.nl
T 06 24 955 899